

EL-IHLAS

ISKRENOST

Ferid DAUTOVIĆ

قل هو الله احد (١)
 الله الصمد (٢)
 لم يلد ولم يولد (٣)
 ولم يكن له كفوا احد (٤)

- 1 Reci: "On, Allah, Jedan je!
2. Allah je utočište svakom!
3. Nije rodio, nit' rođen je!
4. I niko Mu ravan nije!"

S totinu dvanaesta sura, El-Ihlas - Iskrenost ili Jedinstvo Božije (Karabeg), jedna je od kraćih sura u Kur'anu, sa četiri kratka ajeta. Melodična je i lahka, zbog čega se lahko uči i pamti. Nerijetko je naša djeca nauče prije polaska u mekteb, uz nanu ili dedu. Prijevod ove sure gotovo svi nauče u mektebu ili školi, zbog značaja koji ona ima. I dobro je da je to tako, jer u ovoj suri sadržana je suština islamskog vjerovanja - imana. Zbog njenog značaja, poruke i vrijednosti često se ponavlja u namazu i mimo namaza, pred spavanje, pred smrt i na kaburu. Ko bude čvrsto, iskreno i predano vjerovao u ono što kazuje ova sura, ko svojim djelima to bude svjedočio, sreću dunjaluka i ahireta je izabrao.

Mjesto i povodi objave

O mjestu objavljivanja ove sure postoje različita mišljenja, jedno da je objavljena u Meki (Ibni Abbas i Muhammed Ali es-Sabuni), drugo da je objavljena

u Medini (Alusi) i treće ili kompromisno mišljenje da je objavljivana više puta, tj. i u Meki i u Medini.

I povodi objave ove sure su različiti. Ibni Kesir prenosi predaju Ikrime koji kaže: "Kada su Jevreji kazali 'mi obožavao Uzejra, sina Božijeg', kršćani 'mi obožavamo Isaa sina Božijeg', međusije 'mi obožavamo Sunce i Mjesec', a mušrici rekli 'mi obožavamo kipove', Allah, dž.š., objavio je Poslaniku, a.s., suru قل هو الله احد."

Ibni Enes prenosi da su Kurejšije rekle Muhammedu, a.s.: "Opiši nam svog Boga kojemu nas pozivaš. Tim povodom Allah, dž.š., objavio je ovu suru. Sličnu predaju bilježi Ibni Abbas u svom tefsiru: "Kurejšije su kazali: 'Muhammede, opiši nam svog Gospodara, je li On od zlata ili od srebra?' Tada je Allah, dž.š., objavio ovu suru."

Prema Muhammedu Abduhuu nije trebalo da neko zapita Poslanika, a.s., o porijeklu ili opisu Božijem, da bi ova sura bila objavljena, kao odgovor na to pitanje, nego je stanje i arapskog naroda i cijelog čovječanstva neminovno dovelo do misije Poslanika, a.s., pa da jednom surom pozove i mušrike i kitabije zajedno u vjeru u Jednog Boga, te da im na najkraći i najshvatljiviji način definira pojam Boga.

Imena sure El-Ihlas

Ova sura je nama poznata kao قل هو الله ili الاخلاص, međutim ona ima i neka druga imena, kao i neke druge sure, nama nepoznata, koja se spominju u komentarima Kur'ana. Neka od tih imena i njihova značenja navest ćemo u ovom radu, koja će nam u isto vrijeme pokazati značaj i značenje ove sure u životu svakog muslimana.

الأساس znači osnova, temelj, jer je u njoj govor o tewhidu, koji je osnova za druge principe vjere. Zamahšeri prenosi od Ubejja i Enesa da je Poslanik, a.s., rekao: “Sedam nebesa i sedam Zemalja počivaju na **قل هو الله احد**, 9, to znači da je sve što je Allah, dž. š., stvorio dokaz tog tewhida (jedinosti) i spoznaje Njegovih svojstava o kojima govori sura.

Alusi dodaje još na ovo da je to sve stvoreno s Istinom, kao što Allah, dž.š., kaže: **وما خلقنا السماوات والأرض وما بينهما لاعبين ما خلقناهما إلا بالحق** “Mi smo nebesa i Zemlju i ono između njih s Istinom stvorili.” (El-Hidžr: 85)

سورة المعرفة sura spoznaje, jer je spoznaja Allaha, dž.š., potpuna spoznaja onoga što je u njoj. U jednoj predaji stoji da je čovjek u namazu učio ovu suru, pa je Poslanik, a.s., rekao da je ovaj čovjek spoznao svog Gospodara.

سورة الجمال sura ljepote, jer je Poslanik, a.s., rekao: “Allah je lijep i voli ljepotu.”, a na pitanje šta to znači Poslanik, a.s., proučio je: “Utočište je svakom, nije rodio i rođen nije».

سورة الصمد و سورة المعوذ sura utočišta i zaštite. Nesai i Bezar prenose sahih senedom od Abdullaha b. Enesa da je Poslanik, a.s., stavio svoju ruku na njegovu prsa, zatim rekao: “Reci!” Rekao je Abdullah da ne zna šta da kaže. Zatim Poslanik ponovi: “Reci: ‘On, Allah je jedan’”, (قل هو الله احد), nastavio je Abdullah učiti suru dalje i završio, a onda mu je Poslanik rekao da uči suru Felek **قلق**, kada je završio, rekao je da uči suru Nas **ناس**. Kada je završio sve, kazao je: “Tako se traži utočište kod Allaha, dž.š.”

Ibni Abbas prenosi da je Allah, dž.š., kazao svom Vjerovjesniku, s.a.v.s., kada je bio na Mi'radžu: “Dao sam ti suru **الاخلاص** a ona je dragulj u riznici Arša, ona je zaštita od kazni kaburskih, od vatre džehennemske.” Ovome hadisu oprečna je predaja Ebi Umame: “Četiri ajeta su objavljena iz riznice Arša i ništa drugo, a to su: Ummu-l-Kitab (fatiha), ajetu-l-kursija, zadnji ajet sure El-Beqare i sura El-Kevser.”

سورة المحضر sura prisutnosti, jer meleki prisustvuju i slušaju učenje ove sure kad je učite, isto kao što šejtani bježe kad čuju njeno učenje.

سورة البراءة sura čistote, jer se njome razdvaja iman od širka. Prenosi se da je Poslanik, a.s., vidio čovjeka koji je učio ovu suru i rekao: “Što se ovog tiče on je čist od širka.” Šu'be od Muhadžira prenosi da je čuo čovjeka koji kaže: “Putovao sam s Poslanikom, a.s., kada je on primijetio čovjeka koji

uči Kjaafirun, pa je kazao da je ovaj čist od širka, a za Ihlas je rekao da mu je oprosteno.” Iz ovog se da zaključiti da se i sura Kjaafirun naziva istim imenom.

– البراءة sura koja razdvaja iman od širka. Vezan kaže da je sura Ihlas povezana sa surom Kjaafirun svojim značenjem, jer obje kazuju o tewhidu, onom što Bog nije i onom što On jeste, zbog toga se zovu **المشعشتين**, jer postoji među njima veza po tome što se uče zajedno u brojnim namazima, kao, naprimjer, u sabahskim i akšamskim sunnetima, duha-namazu i drugim brojnim nafilemama.

Sejd Qutb kaže: “Ova sura je potvrda islamskog vjerovanja monoteizma, kao što je sura El-Kafirun negacija bilo kakve sličnosti ili susreta između monoteističkog i politeističkog vjerovanja... Svako od njih tretira kredo monoteizma sa svog stanovišta. Poslanik, a.s., počinjao je dan na sabahskom sunnetu učenjem ovih dviju sura... Ovakvo otpočinjanje ima svoje značenje i pouku...”

سورة النور sura svjetlosti Poslanik a.s. kaže: “Sve ima svoje svjetlo, a svjetlo Kur'ana je ihlas”. **ان لكل شيء نورا و نور القران قل هو الله احد**

Vrijednosti sure El-Ihlas

Brojni hadisi, s većom ili manjom vjerodostojnošću, govore o vrijednosti ove sure. U njima se ističe da će onima koji je budu voljeli i učili, a preporučuje se njeno učenje u namazu, poslije namaza, pred spavanje, biti oprosteni grijesi i da će ih uvesti u Džennet.

Enes, r.a., prenosi da je neki čovjek kazao Poslaniku, a.s., da voli ovu suru, pa mu je Poslanik, a.s., rekao: “Ako je voliš, uvešće te u Džennet.” Buharija bilježi: “Ljubav prema njoj pretpostavlja ulazak u Džennet.” Ebu Hurejre kaže da je bio sa Poslanikom, a.s., pa je čuo nekog čovjeka da uči ovu suru, te mu je rekao: “Obavezao si je.” “Na što sam je obavezao, Allahov Poslaniče?” “Dužna te je uvesti u Džennet”, reče Poslanik, a.s. U drugoj predaji stoji da je Poslanik, a.s., ušao u mesdžid dok je neki čovjek završavao svoj namaz govoreći: “Molim od Tebe, Allahu jedini, Koji si utočište svemu, nisi rodio niti si rođen, da mi oprostiš grijeha moje, jer Ti doista mnogo praštaš i Milostiv si.” Tada je Poslanik, a.s., ponovio tri puta: “Oprosteno mu je.”

Tirmizi prenosi od Enesa da onaj ko želi spavati na svom krevetu, nek legne na desnu stranu i prouči

Ihlas sto puta, tako će ga Allah, dž.š., zaštititi od vatre. U drugoj predaji stoji da će mu Gospodar Uzvišeni reći: “Moj robe, uđi u Džennet svojom desnom stranom.” Imami Ahmed bilježi da je Poslanik, a.s., rekao: “Ko prouči قل هو الله احد deset puta Allah će mu sagraditi dvorac u Džennetu.” Omer je na to dodao: “Ako proučimo više, hoćemo li imati i veću nagradu?” Poslanik, a.s., rekao je: “Ako vi budete povećavali i Allah će, dž.š., povećavati.”

Buharija od Aiše, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi lijegao navečer u postelju skupljao dlanove, u njih puhnuo i proučio: قل هو الله ، قل اعوذ برب الفلق، قل أعوذ برب الناس a zatim njima potrao što bi mogao od tijela, počinjao bi od glave i lica. To bi ponavljao tri puta.”

Sura Ihlas prema vjerodostojnim predajama ima vrijednost jedne trećine Kur’ana. Buharija od Ebu Seida el-Hudrija prenosi da je neki čovjek čuo drugog kako uči suru Ihlas i to ponavljao, te je poslije sabaha otišao Poslaniku, a.s., te to rekao. Tada je Poslanik, a.s., kazao: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, to je ravno trećini Kur’ana.” U jednoj drugoj predaji stoji da je Poslanik, a.s., rekao svojim ashabima: “Zar nije svaki od vas u stanju da prouči trećinu Kur’ana u jednoj noći?” Pošto im je to izgledalo teško oni rekoše: “A ko je to od nas u stanju, Allahov Poslaniče?” A on im odgovori: “*Kul huvvellahu ehad*, to je trećina Kur’ana.”

Prema Abduhuu to znači da onaj ko tačno bude razumio njezino značenje i ko bude jasno shvatio na što nas ona sve upućuje, biće mu sve što se u Kur’anu o tewhidu i tenzihu govori samo pojašnjavanje onog što već zna.

Bog je jedan قل هو الله احد

On je Stvoritelj nebesa i Zemlje i vas samih, On je Jedan i nema druga. On je Onaj Kome se sve utječe, Koji je svemu utočište, od Koga su svi ovisni i kome su muhtač, a On je neovisan o bilo čemu.

Utočište je svakom, tj. Jedini je dostojan obraćanja, traženja pomoći i Jedini Kome se upućuju dove. Svaku potrebu ili pomoć koja je potrebna čovjeku, a premašuje njegove mogućnosti, ili su iscrpljene sve ljudske sposobnosti, može i smije tražiti i obraćati se za nju jedino Allahu, dž.š., bez posrednika i zagovornika. Riječ “Es-Samed” znači

još da jedino Bog ima pravo postavljati opća načela, šerijatske osnove, za rad i djelovanje ljudi.

Nije rodio لم يلد , jer ne pripada nijednoj vrsti, pa da ima družicu i da tako rađaju, na što ukazuju i ove Njegove riječi: انى يكون له ولد و لم يكن له صاحبة “Otkud njemu dijete kad nema žene”(6:101)

Nije rođen لم يولد , jer sve što se rađa je promjenljivo i ima tijelo, On je vječan, ništa nije prethodilo Njegovu bivstvovanju, On nije tijelo i nije ničemu sličan.

Abduhu ove ajete sure Ihlas komentira ovako: لم يلد “Nije rodio” Svevišnji za se kaže da je On daleko od tog da bi koga rodio, pa time obara krivu tvrdnju mnogobožaca, kršćana i drugih, koji govore da Bog ima sina ili kćeri. Imati dijete nije moguće bez rađanja, a rađanje može biti samo kod živog bića, koje ima svojstvo tjelesnosti, a Bog nema toga.

« Niti je rođen » و لم يولد “Niti je rođen”, Ne stoji tvrdnja kako Bog ima sina, koji je postao Bogom, pa ga treba obožavati kao i Boga i njemu se obraćati kao i Bogu, a njegovu majku smatrati majkom Božijom. Dijete, i sve što se rađa mora da postane, a mora i da nestane, pa zato njihova tvrdnja da je to dijete postojalo oduvijek zajedno sa svojim ocem ne može se razumjeti i shvatiti. Stoga ko hoće od njih da vjeruje u Božiju jedinstvo, ne preostaje mu ništa drugo do da se kloni takvih tvrdnji i kaže: “Bog je Jedan Jedini; Bog je Gospodar, Kome se jedino treba obraćati, nije rodio, niti je rođen, i Njemu niko nije jednak”.

Ideja jedinstva Božijeg, fundamentalni je princip islama i glavni lajt-motiv Kur’ana.

Ona ima veoma važan moralni izvod: Bog, kao jedini Tvorac, jeste Vrhovni sudac. Ljudi snose odgovornost za svoje čine, jer Bog verificira njihov život (99, 6-8). Pritom nema povlaštenih, nego su svi ljudi jednaki pred Apsolutnom voljom i odlukom (5, 20).

Jedinstvo Božije put je ljudskog moraliteta. Vjera u Boga ne svodi se samo na izjavu (“...koji su govorili svojim ustima “Mi vjerujemo” ali srca njihova nisu vjerovala” - 5, 44); ona mora biti popraćena valjanim djelima, a svako je zadužen samo onoliko koliko može podnijeti (7,42; 10,4). Pravi motiv njihove valjanosti potpuna je predanost Bogu Gospodaru (2, 131).